

بیمارستان شهید اشرفی خمینی شهر

تب مالت (بروسلوز)

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

❖ شرح بیماری

بیماری تب مالت یا بروسلوز یک عفونت باکتریایی است که از گاوها، گوسفندان یا بزهای آلوده و عفونی شده به انسان انتقال می‌یابد، این بیماری از انسان به انسان مسری نیست و بیش‌تر در فصول تابستان و بهار یعنی فصل زایش و شیردهی دام‌ها دیده می‌شود. عفونت باکتریایی، اعضای خون‌ساز بدن، ازجمله مغز استخوان، گره‌های لنفاوی، کبد و طحال را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بیماری در مردان ۶۰-۲۰ ساله شایع‌تر است. دوره نهفتگی بیماری ممکن است ۶۰ - ۵۰ روز یا حتی تا چندین ماه باشد. بیماری در نوع حاد و نوع مزمن بروز می‌کند.

❖ علائم

- ✓ مهم‌ترین علامت این بیماری تب بین ۳۸ تا ۴۰ درجه است که با احساس سرما یا لرز همراه باشد.
- ✓ دردهای عضلانی و استخوانی، درد به هنگام لمس ستون فقرات
- ✓ سردرد
- ✓ یبوست
- ✓ ناتوانی جنسی
- ✓ تعریق شدید به ویژه در هنگام شب
- ✓ ضعف و خستگی، بی‌اشتهایی، لاغری و افسردگی
- ✓ بزرگ شدن کبد و طحال
- ✓ بروز آبسه در تخمدان‌ها، کلیه‌ها و مغز به ندرت
- ✓ در صورتی که این بیماری مزمن شود، حالتی مانند خستگی‌های دائمی، دردهای عضلانی، کمردرد، یبوست، کاهش وزن، افسردگی و ناتوانی جنسی نیز به تدریج ظاهر و مزمن می‌شود.

❖ علل شایع

- ✓ بیماری بر اثر باکتری‌هایی تحت عنوان بروسلا، ایجاد می‌شود. این باکتری در انواع مختلف شیر، خامه و پنیر تازه برای دوره‌های زمانی متغیر زنده باقی می‌ماند. پنیر سفید نرم غیرپاستوریزه تهیه شده از شیر بز منبع اصلی باکتری بروسلا بوده که به مدت ۸ تا ۱۱ هفته این باکتری را در خود حفظ می‌نماید.
- ✓ این باکتری مقابل خشک شدن نسبتاً مقاوم بوده و مدت طولانی در دمای پایین زنده می‌ماند. این میکروب با پاستوریزاسیون نیز کشته می‌شود.

❖ عوارض احتمالی

- ✓ التهاب مفاصل
- ✓ التهاب کبد و کیسه صفرا
- ✓ حالاتی مانند تهوع، استفراغ، کاهش وزن، یبوست، اسهال و درد شکم نیز ازجمله عوارضی است که دستگاه گوارش را درگیر می‌کند.
- ✓ کم‌خونی، کاهش پلاکت‌ها، کاهش سلول‌های سفید خون و اختلالات انعقادی
- ✓ التهاب پوشش داخلی قلب (آندوکاردیت)
- ✓ عفونت استخوان و...
- ✓ بروز مشکلات پوستی مانند دانه‌های سرخی شکل یا کهیری شکل و خارش‌دار، بروز اختلالات کلیوی، عوارض چشمی مانند التهاب صلیبیه، شبکیه و اعصاب بینایی از دیگر عوارض این بیماری به شمار می‌رود.

❖ عوامل خطر

- ✓ مسافرت به مناطق آلوده

- ✓ در افرادی که با حیوانات سروکار دارند، مثل کشاورزان، قصابان، دام‌پزشکان، یا دام‌داران
- ✓ وجود کم‌خونی شدید یا سابقه جراحی معده.

❖ راه‌های انتقال بیماری

- ✓ تماس مستقیم با بافت‌های حیوانی آلوده نظیر خون، ادرار و...
- ✓ ورود مواد دفعی آلوده به چشم در خلال مراقبت از حیوانات مبتلا و استنشاق یا ورود باکتری به راه تنفسی که در چوپانان، حمل و نقل‌کنندگان حیوانات، کارگران دام‌داری، کارکنان کشتارگاه‌ها، دام‌پزشکان و تکنسین‌های دام‌پزشکی و ... ایجاد بیماری می‌کند.
- ✓ مصرف شیر خام و نجوشیده و فرآورده‌های لبنی خصوصاً پنیر تازه، خامه، سرشیر و بستنی.
- ✓ بستنی مهم‌ترین فرآورده لبنی است که می‌تواند باعث بروز بیماری تب مالت شود.
- ✓ فرآورده‌های مصرفی تهیه شده از حیوانات آلوده مانند: جگر، گوشت، دنبال که به صورت خام یا نیم‌پز مصرف می‌شوند.
- ✓ احتمال انتقال از طریق داخل رحمی، شیر مادر، انتقال خون، پیوند مغز استخوان و تماس جنسی وجود دارد.

❖ پیشگیری

- ✓ عدم مصرف شیر خام و غیرمطمئن.
- ✓ برای سالم‌سازی شیر خام در منزل باید شیر را در حالت جوش حداقل به مدت یک دقیقه به هم زده و بعد بلافاصله با قرار دادن در آب سرد، آن را خنک کرده و در یخچال نگهداری نمود.
- ✓ عدم مصرف شیر دامی که تازه سقط جنین کرده و به ابتلا به بیماری مشکوک است.
- ✓ عدم استفاده از پنیر محلی، خامه، کره تهیه شده از خامه محلی

- ✓ عدم مصرف بستنی دست‌ساز
- ✓ عدم استفاده از سبزی‌های نشسته و ضدعفونی نشده
- ✓ واکسیناسیون مرتب دام‌ها و از بین بردن دام‌های آلوده به روش صحیح

- ✓ عدم تماس با ترشحات و بافت‌های آلوده حیوانی مثل خون و ترشحات حاصل از سقط جنین دام‌ها، به خصوص در کسانی که با دام سروکار دارند. مانند دام‌داران، دام‌پزشکان و کارگران کشتارگاه

- ✓ دادن اطلاعات و آگاهی کافی در مورد راه‌های انتقال و راه‌های پیشگیری از بیماری تب مالت به گروه‌های در معرض خطر (کارگران کشتارگاه‌ها، دام‌پروران، قصاب‌ها و...)

- ✓ استفاده از وسایل حفاظتی از جمله ماسک، دستکش و روپوش برای کسانی که با دام سروکار دارند.

- ✓ شستن ظروف مخصوص دوشیدن شیر، ضدعفونی کردن اسطبل‌های آلوده

- ✓ مصرف گوشت حیوانات مبتلا به این بیماری به صورت کاملاً پخته شده

- ✓ ممانعت از ورود دام‌های تازه خریداری شده به داخل گله سالم قبل از اطمینان از سلامت آن‌ها

❖ تشخیص

- ✓ معاینه و بررسی علائم بالینی توسط پزشک
- ✓ کشت و آزمایش خون تشخیص قطعی بروسلوز، با یافتن باکتری در نمونه خون، مایعات بدن و نمونه‌های بافت حاصل می‌شود.

❖ درمان

تب مالت در صورتی که به موقع تشخیص داده و درمان شود، به سرعت در ۱۰ تا ۱۵ روز درمان می‌شود و جلوی انتقال آن به افراد دیگر گرفته می‌شود. درمان، شامل یک دوره استراحت در بستر و مصرف آنتی‌بیوتیک است. در صورت وخامت بیماری لازم است در بیمارستان بستری گردند ولی در غیر این صورت می‌توان آن‌ها را به طور سرپایی، تحت درمان قرار داد.

❖ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- ✓ جهت پیگیری درمان و در زمان مشخص شده
- ✓ اگر تب یا سایر علائم مجدداً پس از درمان عود کنند.
- ✓ اگر شما یا یکی از اعضای خانواده‌تان علائم تب مالت را دارید.